

# United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Aldona Žeibienė  
**RG-50.473\*0227**

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Pirmiausia norėjau, kad prisistatytumėte. Koks jūsų vardas ir pavardė?

Aldona Žeibienė: Aldona Žeibienė.

Alicija Žukauskaitė: Kuriais metais esate gimusi?

Aldona Žeibienė: 1926.

Alicija Žukauskaitė: Ir kur?

Aldona Žeibienė: Kaune.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, kur jūs gyvenote, kai prasidėjo Antras pasaulinis karas, ta prasme, kai jis prasidėjo Lietuvoje, kai atėjo vokiečiai?

Aldona Žeibienė: Mes gyvenome Vilijampolėje, Kaune. 1933 metais namas buvo pradėtas statyti, 1934 mes įsikraustėme; tai buvo dviejų aukštų namas, šalia kieme stovėjo dar toks sandėlis, buvo garažas, kitoj pusėj dar toks sandėlis, o po mūsų garažu buvo rūšys, vienas daržovėms, o kitas obuoliams.

Alicija Žukauskaitė: Norėjau pasakyti, kad šitame projekte mes tyrinėjame nusikaltimus, padarytus nacių prieš taikius gyventojus. Jūs gyvenote dideliame mieste, gal jums teko matyti kokius nors nusikaltimus padarytus prieš taikius gyventojus tuo laikotarpiu?

Aldona Žeibienė: Aš mačiau... Vieną dieną aš išėjau duonos pirkti. Gal tai buvo sekmadienis. Žmonių gatvėje nesimatė. Ir, tarp kitko, aš išėjau iš namų ir ėjau per kiemą, mokyklos kiemą. Buvo prieš mūsų duris varteliai, ir galima buvo per mokyklos kiemą pereiti tiesiai iki kapinių. Aš nėjau gatve, kuria vaikščiodavom, bet nutariau, kad tiesiai eisiu, kad išeičiau į Jurbarko gatvės vidurį, kur yra parduotuvė. Ir einant kiemais aš staiga pamatau stovintį tokį nedidelį autobusiuką, ir kažkoks žmogus už to autobusiuko nuėjo. Pro langą pasižiūrėjau ir matau, kad ten plikos pėdos. Iš karto nesupratau, koks čia reikalas. Geriau pasižiūrėjus matau, kad ten lavonų pilna pridėta, prištabeliuota. Paskui pasižiūrėjau, kur tas žmogus eina. Jis atidarė duris ir įėjo į namą. Ten visi namai mediniai vieno aukšto, tokie nedideli namukai. Tas kiemas irgi nedidelis buvo. Tam kieme aš nemačiau daugiau jokių žmonių. Aš tik pastebėjau, kad jis buvo uniformuotas. Jis įėjo. Aš išsigandau, kad čia šaudo, kad čia tie lavonai, tai aš greitai išėjau iš to kiemo į Jurbarko gatvę. Nėjau iki parduotuvės, parduotuvė uždaryta. Tada aš sugalvojavau eiti į miestą ir patraukiau link tilto. Einant dešiniąja puse, užėjus ant tilto, kiek paėjus, mane sustabdė ir neleido toliau eiti. Bet aš buvau dešinėj pusėj. Aš, stovėdama prie to tilto krašto, pradėjau žiūrėti į vandenį. Paskui žiūriu, kažkas prie kranto, kur buvo sala, kuri vasarą būdavo, o rudenį užpilama vandens. Tokia siaura ilga salytė. Vienam krašte stovėjo vokietis su šautuvu ir kitam krašte vokietis su šautuvu, o tarp jų koks trisdešimt žmonių, ne mažiau, vaikų, moterų, senų vyrų. Tas vienas pradėjo šaudyti. Jie pradėjo bėgti nuo jo link to kito. Tas kitas pradėjo šaudyti. Jie pasisuko bėgti į to pusę. Man pasidarė taip baisu. Klausykite, rėkia, matėsi kraujas. Matėsi neblogai, aš buvau apie vidurį to tilto, ta salelė truputį arčiau, taip kad aiškiai matėsi. Aš pasisukau ir parbėgau namo. Kaip aš parbėgau, aš neprisimenu. Bet žinau, kad aš aiškiai mačiau, žmonės rėkė, krito, ir aišku, kad tai buvo žydai.

Alicija Žukauskaitė: Kodėl jūs manot, kad tai buvo žydai?

Aldona Žeibienė: Man tuo laku susidarė... Jie vis dėlto skyrėsi nuo mūsų. Jų apsirengimas, tie peisai. Ten seni žydai buvo. Jaunų vyrų aš neatsimenu, kad būtų, daugiau moterys, vaikai buvo. Na, ir seni vyrai. Senieji nešiodavo, jauni nenešiodavo...

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Paskui tie vaikai. Jei rėkia „gvalt“, iš to galima pažint. Aš nežinau, bet aš nuomonę susidariau, kad tai žydai.

Alicija Žukauskaitė: Ar tie, kurie šaudė, ar tai buvo pavieniai šūviai, ar automatiniai ginklai?

Aldona Žeibienė: Aš tų ginklų nežinau. Žinau, kad su šautuvais, o šaudė ne vieną kartą, o papliūpom kažkaip.

Alicija Žukauskaitė: Supratau.

Aldona Žeibienė: Baisu buvo, kad nuo vieno bėga, tada tas pradeda. Bėga tada į kitą pusę. Ir aš pagalvojau, kad šito galėjo niekas nematyti, kadangi aš buvau ant tilto, ir buvo labai nedaug žmonių. Kairėj pusėj kurie stovėjo, jie negalėjo matyti, nes prie pat tilto buvo ta salelė. Dalis buvo gal net po tiltu. Pasisukus aš aiškiai mačiau ir vieną vokietį, ir kitą, ir visus žmones. O iš kitos pusės galėjo sulaikyti judėjimą. Ten aikštė buvo, ten namų nebuvo, galėjo niekas nematyti. Žmonių nedaug buvo.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, kas jus sulaikė?

Aldona Žeibienė: Aš neprisimenu kas, bet kažkas ten stovėjo. Jie gal iš karto nepastebėjo, gal jie žiūrėjo, nes aš dar gerokai paėjau. Ir tada mane sulaikė, - negalima į kitą pusę eiti.

Alicija Žukauskaitė: Jums lietuviškai pasakė ar vokiškai pasakė?

Aldona Žeibienė: Lietuviškai pasakė, man rodos.

Alicija Žukauskaitė: Ar jus sulaikė uniformuotas žmogus ar civilis?

Aldona Žeibienė: Neatsimenu šito, negaliu pasakyt. Ir ar vokiškai, ar lietuviškai, niekuomet nepagalvojau.

Alicija Žukauskaitė: O jūs vokiškai mokėjot tuo laiku?

Aldona Žeibienė: Truputį mokėjau, jau galėjau suprasti, man keturiolika metų buvo.

Alicija Žukauskaitė: O jūs sakot, kad tie du, kurie šaudė, buvo vokiečiai. Iš ko jūs sprendžiat, kad jie buvo vokiečiai?

Aldona Žeibienė: Uniformuoti buvo.

Alicija Žukauskaitė: Kokios spalvos jų uniformos buvo?

Aldona Žeibienė: Žalsvai pilkšvos. Ir tas, kur prie autobusiuko buvo. Tokia pat kareiviška uniforma. Jų iš pradžių buvo tokios uniformos, o paskui atsirado su juodom.

Alicija Žukauskaitė: Tai į tą salelę tuo metu galima buvo pereiti nebrendant per vandenį, ar reikėjo bristi?

Aldona Žeibienė: Ai, ten iki kelių. Rudenį ir pavasarį jos nesimatydavo. Ir paskui, kai eidavau per tiltą, jausdavosi kvapas. Paskui žinau, vienas metais labai chlorkalkēm kvepėjo. Matyt, kai tas kvapas davėsi, kad jį užmušt, panaikint, buvo pripilta chlorkalkių.

Alicija Žukauskaitė: Tai tą blogą kvapą, kaip jūs sakot...

Aldona Žeibienė: Einant tiltu jautėsi toj pačioj vietoj. Ten jausdavosi. Aš, atvažiavusi į Kauną, visuomet, kai važiuojam į kapines, anūkus vežu, tai aš visiems sakau, autobuse sėdėdama žmonėms, kurie važiuoja su manimi, sakau, aš čia mačiau žydus šaudant.

Alicija Žukauskaitė: Tai jūs manot, kad jie ten buvo užkasti ir palaidoti?

Aldona Žeibienė: Tikriausiai. Aš sakau, kai pamačiau šitą, man baisu pasidarė, kas ten žino, sugalvos dar ir mus šaudyt...

Alicija Žukauskaitė: Gal jūs galėtumėte prisiminti, koks tai buvo mėnuo, kokia tai buvo diena?

Aldona Žeibienė: Čia buvo galbūt liepa... O gal ir birželio galas. Čia pati pradžia buvo.

Jie kada praėjo, tai buvo po tų vežimų (į Sibirą), mes pergąsdinti buvom tų vežimų dar 14-tą birželio. Kai tie vokiečiai atėjo, atsimenu, jie buvo apsistoję toj mokykloj per gatvę.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Tai rytą atsikėlę, užuolaidų neatitraukę, pro plyšiuką žiūrėjom, ką jie daro. Svetima kariuomenė, kas ten žino, kaip ten gali būti. Tai atsimenu, jie ten prausėsi, ten šulinys buvo, didžiulė mokykla ir sargo namelis. Ten buvo jo butas. Buvo šulinys su pompa. Ten jie prausėsi. O paskui toks įvykis. Atvažiavo iš kaimo moteris, gimdyvė, ir sustojo prie mūsų namo. Ten buvo aikštė. Mūsų tvora, namas baigiasi, ir ten aikštė. Ir toj aikštė sustojo moteris, vežime gulinti, šaukianti, prasideda gimdymas, o reikia per tiltą važiuoti. Ir vokiečių kariškis, aukštas kariškis, nežinau, ar generolas, ar mažiausiai pulkininkas su savo mašina sustojo, priėjo, koks reikalas, kas čia yra. Sužinojęs, kad gimdyvė, pasakė, ji su arkliais nepravažiuos, ir tada davė savo mašiną, kad nuvežtų ją į ligoninę. Tuo laiku aš pagalvojau, kad geras toks darbas, tai ne taip ir baisu. Bet kai aš pamačiau tuos šaudymus, tai košmaras...

Alicija Žukauskaitė: Grįžkime prie to epizodo su autobusiuku. Kokioj gatvėj stovėjo tas autobusiukas?

Aldona Žeibienė: Žinot, Jurbarko gatvėj, kuri eina nuo tilto tiesiai link Raudondvario. Tai ten per kelis namus, netoli Jurbarko gatvės.

Alicija Žukauskaitė: Jūs sakėt, aplinkui buvo namukai, namukai. Kas gyveno tuose namukuose tada?

Aldona Žeibienė: Aš vaikščiodavau į gimnaziją gatve lygiagrečiai Neries, pasukdavau, aš tenai ir nevaikščiodavau.

Alicija Žukauskaitė: Aš suprantu, bet ar jūs žinojote, kas gyvena tuose namukuose?

Aldona Žeibienė: Žinoma žinojau. Ten vieni žydai gyveno. Ten buvo sinagoga, ten buvo toks kelmas, kur rabinas vištų galvas kapojo. Eidavom šeštadieniais, matydavosi (užuolaidų nebuvo) stovi žvakidės su žvakėmis uždegtom. Kai būdavo ta baisyji naktis, tai jie eglėšakius dėdavo ant balkonų, laidotuvės kada būdavo, verkdamo, plaukus paleidę; viskas ant mūsų akių, aš žinojau, kad jie ten gyvena.

Alicija Žukauskaitė: Tai tas autobusiukas stovėjo prie tų namukų?

Aldona Žeibienė: Kiemelyje.

Alicija Žukauskaitė: Kiek galėjo būti tų lavonų tam autobusiuke?

Aldona Žeibienė: Nežinau, aš labai greitai nuėjau. Per langą aš pamačiau pėdas plikas. Ir tada aš supratau, kad kažkas negerai. Žiūriu, kad ten guli žmonės suguldyti. Tai kas ten žino? Jeigu sėdinių nebuvo, tai galėjo būti daugiau. O jeigu ant sėdinių... Aš jau nežiūrėjau ten prisikišus, aš pamačiau... Tas nuėjo, dar galvoju, koks nors kitas išeis...

Alicija Žukauskaitė: O tas kariškis su kokia uniforma buvo?

Aldona Žeibienė: Sakau, tokia pat uniforma, kaip kareiviai, tokia pilkšvai žalsva.

Alicija Žukauskaitė: Ar toj Jurbarko gatvėj matėt kokių nors žmonių daugiau, kiemuose, namuose?

Aldona Žeibienė: Jeigu buvo, tai labai nedaug. Aš ėjau, aš neatsimenu žmonių. Aš tik prisimenu, aš priėjau prie parduotuvės, parduotuvė uždaryta, aš pasukau link tilto, aš neprisimenu, kad ten būtų žmonių. Užtat aš galvoju, gal tai buvo sekmadienis.

Alicija Žukauskaitė: O tie namukai, jūs sakot, kad anksčiau jūs vaikščiojot pro tuos namukus...

Aldona Žeibienė: Kiemais aš nevaikščiojau. Kas man šovė į galvą, kad eičiau į parduotuvę tais kiemais?

Alicija Žukauskaitė: Tai jūs ėjote žydiškų namukų kiemais?

Aldona Žeibienė: Žydiškų namukų kiemais.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs matėt pro langus, kaip atrodė langai?

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Aldona Žeibienė: Ne, neatkreipiau dėmesio, nes aš įėjau į kiemą, pamačiau tą autobusiuką, tas pėdas, už durų dingstantį tą kariškį...

Alicija Žukauskaitė: Jis ėjo į namą?

Aldona Žeibienė: Jis ėjo į namą. Durys buvo atviros, ir matėsi tik kraštas, matėsi tik plaukai, aš net jo veido nemačiau. Matėsi tik uniformos kampas, ir jis dingo už tų durų. Galėjo dar kas nors išeiti, tai aš greitai išėjau. Kai eidavau į gimnaziją, aš eidavau gatve, o aš ėjau į parduotuvę, tai sugalvojau, kad čia man trumpesnis kelias bus. Užtai aš ėjau tais kiemais.

Alicija Žukauskaitė: O parduotuvė kam priklausė, į kurią jūs ėjot? Lietuviams, žydams?

Aldona Žeibienė: Žinot, kad aš neatsimenu. Panerių gatvėje buvo „Parama“. „Maistas“ ir „Pieno centras“. O šita galėjo žydų būt, užtai buvo uždaryta? Aš į ją nevaikščiодаu, mes visuomet į ten eidavom.

Alicija Žukauskaitė: Gal galėtumėte prisiminti, kaip atrodė langai, ar jie buvo atidarytom ar uždarytom langinėm?

Aldona Žeibienė: Neprisimenu, neatkreipiau dėmesio. Aš, įėjus į tą kiemuką, kai pamačiau, tai man tik greičiau išbėgt.

Alicija Žukauskaitė: Ir visa tai įvyko tą pačią dieną, ir autobusiukas...

Aldona Žeibienė: Tą pačią dieną. Aš neprisimenu, kaip aš išėjau, ką man mama sakė, ko manęs prašė, - nieko neprisimenu, bet tas man taip įsirėžė, kad stovi akyse visą laiką. Reikia man tik pagalvot, ir matau tą salą ir tuos vokiečius, tuos žydus rėkiančius. Baisu.

Alicija Žukauskaitė: Koks paros laikas tai galėjo būti?

Aldona Žeibienė: Čia buvo iš ryto, kokią... Anksti. Jeigu tai buvo sekmadienis, tai žmonės tikintys, bažnyčia ten toliau, o šičia nedaug žmonių. Neatsimenu, kad būtų daug žmonių.

Alicija Žukauskaitė: Norėjau paklausti dar tokio dalyko. Istorikai žino, kad tuo metu vyko garsusis Vilijampolės pogromas. Ar jūsų giminės, tėvai, suaugę pažįstami, kurie gyveno Vilijampolėj, lietuviai, ar jie ką nors kalbėjo apie tą pogromą? Ar jums teko girdėti kokių nors kalbų?

Aldona Žeibienė: Ne, negirdėjau. Aš vienintelė mačiau tik šitą.

Alicija Žukauskaitė: Ir tas istorinis terminas „Vilijampolės pogromas“ jums nėra žinomas?

Aldona Žeibienė: Gal tai vyko ten, kur žydai gyveno? O mes gyvenome toliau, už kapinių. Žinot, kur kapinės?

Alicija Žukauskaitė: Taip, aš tik norėjau paklausti, ar žmonės kalbėjo ką nors?

Aldona Žeibienė: Negirdėjau, kad kalbėtų. Aš girdėjau apie Garažo susidorojimą su žydais. Vėliau... veždavo į Vilijampolę iš visur, bet aš nevaikščiojau į Vilijampolę, nes gyvenau mieste...

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar bažnyčioje kunigai kaip nors komentavo tuos įvykius ar nekomentavo?

Aldona Žeibienė: Neprisimenu. Pas mus buvo kapelionas Zakarauskas, motina žydė...

Alicija Žukauskaitė: O ką žmonės kalbėjo apie tuos įvykius, apie garažą?

Aldona Žeibienė: Žmonės baisėjosi. Žmonės gelbėjo, kurie gyveno aplink. Aš pati žinau, mano draugė Mažylytė-Rasteikienė turi Teisuolio vardą. Profesorius Mažylis... Prie ligoninės palikdavo vaikus, ir jie paimdavo, kaip gimusius, augindavo, paskui kažkas pasiimdavo, augindavo. Žinau, tokia Aldutė vaikščiojo po kiemą, kai aš nueidavau pas Liudą. Kokių 6 ar 7 metų mergaitė, mes žinojom, kad ji žydaitė.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Ar karo metu jums yra dar tekę matyti kokių nors smurto prieš civilius gyventojus epizodų?

Aldona Žeibienė: Ne. Mane labai papiktino, kai aš pamačiau, kad žydams neleidžiama eiti šaligatviu ir kai jiems žvaigždes užkabino. Vieną dieną išėjus žiūriu, kad žydai visi su geltonom žvaigždėm. Mane tas labai papiktino, pagalvojau, padarė kitokiais žmonėmis. Tai buvo baisu.

Alicija Žukauskaitė: O ar buvo kokia nors rašytinė arba žodinė propaganda antižydiška, plakatai, tekstai?

Aldona Žeibienė: Prie vokiečių? Galėjo būti, bet aš nelabai domėjausi, man buvo keturiolika metų. Gyvenom savo vaikišką gyvenimą ir viskas.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.